

Danmark har ingen nære venner i EU

Danmark ser Tyskland som sin vigtigste alliance-partner, men storpolitisk har Tyskland ikke meget at bruge Danmark til, siger tysk ekspert. Generelt har Danmark ingen europæiske alliancer, der er tætte, vigtige og gensidige, konkluderer rapport. Brexit forstærker det problem.

PER THIEMANN

JESPER THOBO-CARLSEN

Tyskland er Danmarks vigtigste handelspartner og omdrejningspunkt for den danske europapolitik, men i tidens store politiske spørgsmål er den danske interesse ikke gengældt hos den store nabo.

Sådan lyder det fra to eksperter med stort kendskab til den udenrigspolitiske tænkning i Berlin.

»Vi har ikke nogen fælles projekter, som er så synlige, at vores udenrigsminister vil flyve til Danmark. Jeg er ikke sikker på, hvorfor han skulle tage til København«, siger Christian Mölling, der er vicedirektør i Tysklands udenrigspolitiske selskab, Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik.

Den tyske regering er meget optaget af at forsvare EU som ramme for vigtige beslutninger om for eksempel det økonomiske samarbejde i eurozonen og en fælles migrationspolitik, og her er Danmark ikke relevant for Tyskland, blandt andet på grund af de danske EU-undtagelser, siger Christian Mölling.

»I sidder ikke med ved bordet, når det handler om de temaer, der er mest presserende«, siger han.

Danmark og Tyskland samarbejder konkret om politiske områder som forsvar, kultur og landbrug, men når det kommer til den udenrigspolitiske identitet, er Danmark i dag utydelig i Berlin, siger forskeren.

»Billedet af Danmark er mest et blankt stykke papir. Det er godt – det er ikke et negativt billede – men de fleste mennesker inden for politik har nok ikke en idé om, hvad Danmark står for«, siger han.

Billedet af et stærkt asymmetrisk dansk-tysk forhold genkender Josef Janning fra tænketanken European Centre

VISIT. De danske interesser i et tæt forhold til Tyskland er langt større end tyskernes interesse for Danmark. I april var statsminister Lars Løkke Rasmussen på besøg hos kansler Angela Merkel i Berlin.

Arkivfoto: Markus Schreiber/AP

for Foreign Relations, ECFR. Tænketanken har undersøgt de diplomatiske alliancer mellem EU's lande og publicerer resultatet senere på måneden. Diplomater og eksperter i hvert land er anonymt blevet stillet en række spørgsmål om for eksempel, hvilke andre lande deres land har flest interesser tilfælles med, og hvem de oftest kontakter. På det sidste spørgsmål nævner 22 af de danske adspurgte Tyskland som et af de fem lande, Danmark oftest kontakter. Ingen af tyskerne nævner Danmark.

»Danmark gå stærkt op i Tyskland og Sverige, men Tyskland er slet ikke fokuseret på Danmark«, sagde Josef Janning, da han i denne uge præsenterede en del af undersøgelsen for Tænketanken Europa i København.

Skævheden gælder også de politiske interesser. I Danmark nævner 18 af de ad-

spurgte Tyskland som et af de fem lande, vi har det stærkeste interessefællesskab med. Kun en i Tyskland nævner Danmark.

2+1 i Norden

Josef Jannings undersøgelse viser, at Danmark slet ikke har tætte, gensidige relationer om vigtige emner til noget land i Europa på samme måde som mange andre lande. Det gælder også i Norden. Sverige og Finland har en tæt og gensidig alliance med hinanden. Det samme gælder for eksempel Tyskland/Holland og Spanien/Portugal.

»Danmark har ikke nogen forhold, som Sverige og Finland har. Det har ikke noget forhold til et andet land, som er gensidigt på et højt niveau, som er vigtigt for Danmark. De fleste lande, som er meget vigtige for Danmark, ser ikke Danmark som så vigtigt. Det er noget at tænke over«, siger Josef Janning.

Eller sagt mere mundret: »Danmark har ikke nogen venner«, som Janning udtrykte det, da Altinget i august skrev om de første resultater af tænketankens undersøgelse.

Det danske problem bliver mere akut, når Storbritannien næste år forlader EU, advarer begge forskere.

»Efter 29. marts kan Danmark ikke længere gemme sig bag Storbritannien. Det vil sige, at den danske EU-politik er nødt til at beslutte sig for, hvad EU er for Danmark«, sagde Josef Janning.

Christian Mölling siger, at det med Brexit »kun er rimeligt at gå ud fra, at Danmark vil have sine problemer med at blive hørt, hvad angår EU- og udenrigspolitik, simpelthen fordi landet ikke har en stol ved bordet«.

At Danmarks mangler venner i EU er reelt, vurderer Poul Skytte Christoffersen, som var Danmarks EU-ambassadør i Bruxelles fra 1995 til 2003. Situationen er både alvorlig og selvforksyldt, mener han.

Særligt hæfter han sig ved, at det tyske magtcentrum i Berlin langt oftere tager kontakt til Stockholm eller Helsinki end til København. En af årsagerne er det danske retsforbehold og forbeholdet over for at deltage i euroen. De gør Danmark min-

dre interessante for andre lande at tale med. Men regeringen gør selv problemet større, vurderer Poul Skytte Christoffersen.

Lav deltagelse i rådsmøder

Det sker blandt andet ved, at danske ministre ikke deltager så ofte i EU's rådsmøder som deres kolleger fra de fleste andre lande. På en liste over, hvor ofte en minister deltager i møderne, ligger Danmark som nummer 20 ud af 28 medlemslande. Det viser en gennemgang af alle minister-rådsmøder siden folketingsvalget i 2015, som Tænketanken Europa har gennemført.

»Jeg kan godt forstå, at det kan kede ministrene at tage til rådsmøder, men hvis de ikke er der, får de ikke opbygget et tæt netværk med de andre – de kommer til at stå udenfor. Og hvis embedsmændene ser, at EU ikke interesserer ministeren, er det ikke på det område, de forsøger at gøre karriere«, siger Poul Skytte Christoffersen.

Skiftende danske regeringer har i årevis skåret ned på Udenrigsministeriets ressourcer, hvilket har betydet færre medarbejdere i Danmarks EU-repræsentation i Bruxelles, som varetager de danske interesser på daglig basis. Også Sverige og

FAKTA

Alliancer i Europa

Tænketanken European Council on Foreign Relations udgiver en såkaldt Coalition Explorer, der kortlægger alliancer mellem EU's lande. Årets rapport ventes senere på måneden.

Sidste år stillede de 17 spørgsmål til »adskillige hundrede« personer, der arbejder med europæisk politik i regeringer og tænketanke i de 28 lande.

I dette års rapport svarer 22 af de adspurgte i Danmark, at Tyskland er 1 af de 5 lande, der oftest kontaktes. Sverige, Storbritannien, Holland og Finland kommer på de næste pladser. Kun i Finland nævner lige så mange af de adspurgte Danmark på deres top-5.

Holland – to lande, som Danmark ofte sammenligner sig med – har været igen-nem nedskæringer på repræsentationerne i Bruxelles, men Holland har skruet op igen, og Sverige planlægger det samme. Særligt hollænderne opleves i Bruxelles som aktive og initiativrige.

Danmarks udenrigsminister, Anders Samuelsen (LA), anerkender, at Danmarks allianceopbygning har været underprioriteret, men siger, at det går den rigtige vej nu.

»Allianceopbygning i EU er enormt vigtigt, men det har været underprioriteret. Derfor har regeringen og jeg selv fra første dag aktivt kastet os ind i arbejdet med at danne nye alliancer i Europa. Det er et af mine vigtigste mål som udenrigsminister at styrke Danmarks alliancer. Helt konkret har jeg allerede besøgt 21 EU-lande. Og jeg har ambitioner om at besøge resten. Så det er noget, jeg har meget stort fokus på«, hedder det i en skriftlig udtalelse til Politiken fra ministeren.

Det tyske udenrigsministerium har ikke reageret på en henvendelse fra Politiken.

Hvis Danmark vil fange Berlins interesse, skal man ses som et land, der bidrager med noget, der styrker den udvikling, som Tyskland ser for Europa, sagde Josef Janning på konferencen i denne uge i København. Det handler ikke bare om, hvor stor man er, eller hvad man mener, men nok så meget om at have allierede, sagde han og fremhævede Sverige og Holland:

»Sverige og Holland ses i Berlin som potentielle alliancepartnere, fordi de kan få andre partnere med om bord«.

per.thieman@pol.dk

jesper.thobo-carlsen@pol.dk

Efter Brexit er spørgsmålet: Hvad gør vi nu, lille Danmark?

Danmark bør lære af Holland, som er aktive i Bruxelles og trænger bedre igennem i Berlin, siger tidligere topdiplomat.

PER THIEMANN

Når Storbritannien formelt forlader EU næste år, mister Danmark en allieret, som vi et stykke hen ad vejen var enige med og ofte kunne bruge til at afbalancere vores store afhængig-

hed af Tyskland. Brexit forstærker Danmarks behov for at opdyrke alliancer med andre europæiske lande, og her kan Danmark tage ved lære af Holland, mener Poul Skytte Christoffersen, som var Danmarks EU-ambassadør i Bruxelles fra 1995 til 2003 og i dag er tilknyttet tænketanken Europa.

»Vi skal tænke over, at hollændernes betydning i EU er markant. Hollænderne ligner os og briterne meget og har samme holdning til frihandel og det indre marked, men de har markant bedre netværk blandt de andre EU-lande end danskerne. Det kan Danmark lære af«, siger Poul Skytte Christoffersen.

De danske EU-forbehold er en klods om benet, som Danmark bør forsøge at kompensere for ved at opgradere den diplomatiske tilstedeværelse i Bruxelles, mener den tidligere topdiplomat.

»Da nordmændene i 1994 stemte nej til at blive medlem af EU, kunne man have troet, at den naturlige reaktion fra regeringen ville være at mindske staben på deres repræsentation i Bruxelles, men de gjorde det stik modsatte. De opbyggede staben, som fik et større repræsentationsbudget. Dermed sørgede de for at kompensere for deres handicap ved ikke at være medlem, så de kunne skabe sig indflydelse på anden vis. Det samme bør Dan-

mark gøre ved at styrke EU-repræsentationen og ved at deltage i flere minister-rådsmøder«, siger Poul Skytte Christoffersen.

De små og rige

Josef Janning, der leder Berlin-kontoret hos tænketanken European Centre for Foreign Relations, foreslog på en konference i København i denne uge Danmark at forsøge at styrke samarbejdet mellem syv mindre, højtudviklede økonomier bestående af de nordiske lande Danmark, Sverige, Finland og Benelux-landene Belgien, Holland, Luxembourg samt Østrig. Han peger dog på, at en række af de syv

lande er relativt inaktive, fordi de modsat Danmark allerede har en tæt alliance i Europa. Østrig har Tyskland. Belgien har Tyskland.

Ideen om en klub af syv rige, små lande giver Poul Skytte Christoffersen ikke så meget for.

»Jeg har aldrig troet på faste grupperinger. Det er rigtigt, at vi blandt disse lande har nogle fælles interesser. Men gruppe-

dannelse ser man fra sag til sag«, siger han.

De to er dog enige om, at Danmark får mindre ud af sit forhold til stormagten Tyskland end andre lande, som de mener, at Danmark bør lære af.

»Der er ingen mangel på fokus på Berlin i København, men der mangler fokus på København i Berlin, hvorimod der er en del fokus på Haag og Stockholm«, sagde Josef Janning i denne uge i København.

»Vi skal stadig fokusere på Tyskland, vi skal bare få mere ud af det. Svenskerne, finnerne og hollænderne får mere ud af det, end vi gør, og det kan vi lære af«, siger Poul Skytte Christoffersen.

Spar 20%

COMPILE
Reol inkl. ophæng

Før 3.995,-
NU 3.196,-

Montana
Danish design by Peter J. Lassen

City Sotorvet: Gothersgade 160. Tlf. 33 14 44 97 • Birkedal: Møldamsvej 2. Tlf. 45 81 41 44

Spar 20%
på Montana Collection

Vælg mellem 26 færdige
Montana opstillinger i
42 farver.

KAMPAGNEPERIODE:
15. OKTOBER – 15. NOVEMBER

OLSSON

Bliv inspireret på www.olssonmobler.dk

HIGHWAYKICK

Unikt 2-i-1 køretøj til børn i alderen 1 til 5 år. Kan bruges som både løbecycle til de mindste og når balance og motorik forbedres, kan den omdannes til et løbehjul. Fås i fire farver.

Pluspris 679 kr. Pris uden abonnement 799 kr. Sælges kun online.

Køb på politiken.dk /plus

Forhold for tryk og udsolgt

POLITIKEN PLUS